

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu ve věcech volebních, ve věcech místního a krajského referenda a ve věcech politických stran a politických hnutí složeném z předsedy senátu Tomáše Langáška, soudkyně Michaely Bejčkové a soudců Josefa Baxy, Radana Malíka (soudce zpravodaj), Petra Mikeše, Pavla Molka a Ivo Pospíšila v právní věci navrhovatelky: **vláda**, sídlem nábřeží Edvarda Beneše 4, Praha 1, za kterou jedná na základě pověření Mgr. et Mgr. Tomáš Jirovec, ředitel odboru voleb Ministerstva vnitra, sídlem náměstí Hrdinů 3, Praha 4, a účastnice řízení: politická strana **Občané České republiky**, sídlem Křenova 438/7, Praha 6, o návrhu na pozastavení činnosti politické strany,

takto:

I. Činnost politické strany Občané České republiky **se pozastavuje.**

II. Navrhovatelce **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

[1] Dne 7. února 2022 podala vláda (dále jen „navrhovatelka“) u Nejvyššího správního soudu návrh na pozastavení činnosti politické strany Občané České republiky (dále jen „politická strana“) podle § 15 odst. 1 zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o politických stranách“). Tento návrh odůvodnila navrhovatelka tím, že politická strana nepředložila výroční finanční zprávy za rok 2019 a 2020, a to přestože ji k tomu Úřad pro

dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí vyzýval, a následně ji opakovaně shledal vinnou z přestupku podle § 19j odst. 2 písm. d) zákona o politických stranách. Navrhovatelka odkázala na příkazy Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí ze dne 6. 10. 2020, č. j. UDH-02290/2020; a ze dne 1. 7. 2021, č. j. UDH-01871/2021; a podnět tohoto úřadu ze dne 5. 10. 2021, č. j. UDH-02377/2021.

[2] Politická strana ve svém vyjádření uvedla, že důvodem nečinnosti v letech 2019 až 2021 byla rezignace jejího předsedy v březnu 2019 a náhlé úmrtí místopředsedy politické strany dne 6. 7. 2019. Tím přišla o osoby, které ji mohly zastupovat, takže její činnost byla paralyzována až do listopadu 2021, kdy byl členem republikové rady politické strany svolán sněm, na kterém byli jmenováni nový předseda a dva místopředsedové. Tyto skutečnosti byly oznámeny Ministerstvu vnitra (dále jen „ministerstvo“) dne 30. 11. 2021, spolu s požadavkem na zřízení datové schránky a přiložením nových stanov. Na oznámení reagovalo ministerstvo výzvou k úpravě textu stanov ohledně způsobu jednání orgánů politické strany. Ta byla dle politické strany odeslána do neznámé datové schránky, přičemž nově zvolenému předsedovi byla doručena až později náhradním způsobem po domluvě s ministerstvem. Politická strana následně osobně doručila nové znění stanov do podatelny ministerstva dne 27. 1. 2022. Zároveň doporučeným dopisem požádal nový předseda o výpis z registru politických stran, na jehož doručení stále čeká a který je nutný pro jednání s auditorem k potvrzení skutečností za období roků 2019, 2020 a nově i 2021.

[3] Politická strana tak neměla možnost zajistit relevantní doklady z důvodu svého paralyzování. Ke svému vyjádření zároveň přiložila přílohy, které mají prokazovat její tvrzení. Navrhuje tak návrh zamítnout a uložit jí povinnost doložit nejpozději do 31. 3. 2022 zprávu auditora za období 2019, 2020 a 2021.

[4] Ve své replice setrvala navrhovatelka na původním návrhu, neboť ministerstvu nepřísluší zasahovat do interních záležitostí politické strany, a návrh byl podán z důvodu nesplnění zákonných povinností a nikoliv pro její nečinnost z personálních důvodů.

[5] Nejvyšší správní soud si v průběhu řízení vyžádal od Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí výše uvedené příkazy a podněty, které navrhovatelka označila jako důkazy.

[6] Podle § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále též „s. ř. s.“), rozhodl Nejvyšší správní soud bez jednání, jelikož s tím politická strana výslovně souhlasila a souhlas navrhovatelky se z důvodu nevyjádření presumuje.

[7] Podle § 4 písm. a) zákona o politických stranách nemohou vznikat a vyvíjet činnost strany a hnutí, které porušují ústavu a zákony nebo jejichž cílem je odstranění demokratických základů státu. Z § 19h odst. 1 zákona o politických stranách vyplývá povinnost stran a hnutí předložit každoročně do 1. dubna Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí výroční finanční zprávu v členění konkretizovaném pod písm. a) až k) tohoto ustanovení (do 31. prosince 2016 měly politické strany obdobnou povinnost vůči Poslanecké sněmovně, resp. jejímu kontrolnímu výboru). Podle § 14 odst. 1 zákona o politických stranách může být činnost strany a hnutí

rozhodnutím soudu pozastavena, jestliže je jejich činnost v rozporu mimo jiné s § 19h tohoto zákona.

[8] Ustanovení § 15 odst. 1 zákona o politických stranách zakládá příslušnost Nejvyššího správního soudu rozhodovat o rozpuštění strany a hnutí, pozastavení činnosti strany a hnutí a o znovuobnovení jejich činnosti. Návrh podá vláda; pokud tak neučiní do 30 dnů od doručení podnětu, může návrh podat prezident republiky. O návrhu na rozpuštění politické strany nebo politického hnutí, pozastavení nebo znovuobnovení jejich činnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu pátého s. ř. s.

[9] Z obsahu spisu Nejvyšší správní soud ověřil tvrzení navrhovatelky a konstatuje, že:

- příkazem ze dne 6. 10. 2020, č. j. UDH-02290/2020, byla politická strana uznána vinnou ze spáchání přestupku podle § 19j odst. 2 písm. d) zákona o politických stranách, neboť v zákonné lhůtě nepředložila výroční finanční zprávu za rok 2019;
- příkazem ze dne 1. 7. 2021, č. j. UDH 01871/2021, byla politická strana shledána vinnou ze spáchání téhož přestupku, neboť v zákonné lhůtě nepředložila výroční finanční zprávu za rok 2020;
- dle podnětu ze dne 5. 10. 2021, č. j. UDH-02377/2021, nedošlo u politické strany k nápravě (dodatečnému splnění povinnosti předložit výroční finanční zprávy) ani po opakovaném pravomocném uložení správního trestu.

[10] Nejvyšší správní soud neobdržel informace, že by se uvedený skutkový stav do dne vydání tohoto rozsudku změnil (§ 96 s. ř. s).

[11] Na základě uvedených skutečností Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že podaný návrh je důvodný, neboť z údajů obsažených ve spise je zřejmé, že politická strana skutečně nesplnila zákonem uložené povinnosti, neboť v zákonem stanoveném termínu, ani později, nepředložila příslušnému orgánu, tj. Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí, výroční finanční zprávy za roky 2019 a 2020. Politická strana tak nesplnila zákonnou povinnost stanovenou v § 19h zákona o politických stranách, přičemž nesplnění této povinnosti představuje zvláštní a samostatný důvod, pro který může Nejvyšší správní soud rozhodnout o pozastavení činnosti strany nebo hnutí.

[12] Ze smyslu § 14 odst. 1 zákona o politických stranách je zřejmé, že za situace, kdy politická strana nebo politické hnutí výroční finanční zprávu nepředložily buď vůbec, anebo ji nepředložily se zákonem požadovanými náležitostmi, a kdy se tak stalo opakovaně, opodstatňuje takové porušení § 19h zákona o politických stranách pozastavení činnosti politické strany nebo politického hnutí. Nejvyšší správní soud při svém rozhodování vycházel i z nálezu Ústavního soudu ze dne 18. října 1995 sp. zn. Pl. ÚS 26/94, N 62/4 SbNU 113, vyhlášeného pod č. 296/1995 Sb., podle kterého strany a hnutí, které trvale porušují zákon (tedy nikoli takové, které zákon jednorázově porušily, nýbrž porušování zákona z jejich strany má charakter perpetuálního chování – viz § 4 zákona), nemohou vyvíjet činnost, neboť tímto opakovaným porušováním zákonů ohrožují demokratické základy státu.

[13] Nejvyšší správní soud uvádí, že smyslem institutu pozastavení činnosti politické strany nebo hnutí je v těchto případech vytvořit právní rámec pro nápravu vadného stavu. Podle § 14 odst. 2 zákona o politických stranách může politická strana nebo hnutí, jemuž byla pozastavena činnost, konat úkony zaměřené na odstranění stavu, který byl důvodem pro pozastavení činnosti (v tomto případě předložení výročních finančních zpráv). Politická strana tak má příležitost napravit tato pochybení, jak ostatně má dle svého vyjádření v nejbližší době v plánu.

[14] Zároveň soud připomíná, že po odstranění důvodů pozastavení (t. j. doložení výročních finančních zpráv) a uznání splnění této povinnosti ze strany Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí dochází dle § 14 odst. 3 zákona o politických stranách bez dalšího k obnovení činnosti politické strany, a to dnem uznání povinnosti za splněnou (k tomu viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2007, č. j. Obn 1/2006-11, č. 1386/2007 Sb. NSS).

[15] Nedojde-li ovšem k odstranění závadného stavu nejdéle ve lhůtě jednoho roku od pozastavení činnosti, podají orgány uvedené v § 15 zákona o politických stranách návrh na rozpuštění strany nebo hnutí.

[16] Vzhledem k tomu, že důvody pro pozastavení činnosti politické strany trvaly v okamžiku rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, shledal soud návrh důvodný. Nicméně nic nebrání politické straně v tom, aby bezprostředně po dodatečném splnění zákonných povinností pokračovala ve své činnosti v plném rozsahu.

[17] Výrok o nákladech řízení se opírá o § 60 odst. 1 s. ř. s. Procesně úspěšné navrhovatelce, která by jinak měla na náhradu nákladů právo, nevznikly v souvislosti s řízením před Nejvyšším správním soudem náklady nad rámec její běžné činnosti, ze spisu ani jiné nevyplývají, proto jí soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky podle s. ř. s. přípustné, vyjma obnovy řízení (§§ 111–119 s. ř. s.).

Politická strana **je oprávněna** podat návrh podle článku 87 odst. 1 písm. j) Ústavy České republiky, jestliže tvrdí, že rozhodnutí týkající se její činnosti není ve shodě s ústavními nebo jinými zákony. Návrh lze podat ve lhůtě třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku k Ústavnímu soudu, podání návrhu má odkladný účinek (§ 73 a § 79 odst. 1 věta druhá zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů).

V Brně dne 16. března 2022

Tomáš Langášek
předseda senátu